"Ustanovi naj se splošno združenje (organizacija) narodov z namenom, da to zajamči POLITIČNO NEZAVISNOST in TERITORIJALNO NEDELJENOST tako velikim kakor tudi MALIM narodom."

Predsednik W. Wilson,
Kongresu, 8. januarja 1918

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

Tretjič: . . . da spoštujejo pravico vseh narodov da si IZBIRAJO obliko oblasti pod katero bodo živeli; in da želijo, da bi suverene pravice in nezavisna oblast bila vrnjena vsem, katerim je bila s silo vzeta.

Atlantska karta
(August 14, 1941)

LETNIK XXVIII. — VOLUME XXVIII. Marec 1977 Published monthly by: Slovenian National Federation, of Canada, 646 Euclid Ave., Toronto, Ont., Canada Številka 3. — Number 3.

KRIŽ — simbol trpljenja in velikonočnega Vstajenja."

"V edinstveni lepoti naših gora in njih okamenelih besedah je vklesana resničnost in prvobitnost slovenskega naroda in njega nezlomljiva volja po svobodi in suverenosti." (Planinko)

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE
želita
Uredništvo in Uprava "Slovenske Države"

NOCOJ SPET GLEDAM NA GORE, STRMINE VSE MOLČIJO; ZAKAJ ZAKAJ SO VZELE GA, MI NE ODGOVORIJO . . .

PLANINKO

Tisoče slovenskih mater, žena in otrok si že 32 let stavljajo to vprašanje, toda v nobenem letnem času ne morejo najti boljšega odgovora kot v Kristusovem velikotedenskem trpljenju ter končnem velikonočnem Vstajenju.

Ustavima se za trenutek ob mislih našega velikega, pravkar umrlega pisatelja Karla Mauserja, kajti nihče ne bi mogel lepše in bolj simbolično izraziti pomena naših žrtev:

"Na tisoč kosov je raztrgana domovina. V Ameriki je en kos, v Braziliji utripljе, v Avstraliji živi, po Argentini diha, vsepovsod raste in poganja. Kako bi je ne ljubil, drobceno gorčičevo zrno, iz strdi in pelina zlito."

"Joj, pa pravijo, da smo tako majhni! Vso zgodovino so nas pobijali, pa še živimo. Za mrtve so nas imeli, pa smo vriskali, pokopali so nas, pa smo vstali — in danes po vseh kontinentih žubori slovenska beseda. Pesem polj in gozdov, morij in gora . . ."

"V istem krogu smo, otroci dvajsetega stoletja, ki imamo srce globoko pod ožgano skorjo. Nič zato, da smo iz različnih zibeli, nekoč bomo legli v isto. In bomo prerasli sredino zemlje, skoz ogenj bomo prerasli in žuljave roke se bodo sklenile. Moja roka bo segla morda črni v dlan. Ne vem. Črni ali beli. Vseeno. Vsaka bo bratova. In v tistem stisku rok bo vesel nasmeh, bodo stare zgodbe, ki jih ni v bukvah, pa so lepe, čeprav marsikdaj grenke . . ."

"Fabrike bodo tedaj še bruhale dim, življenje bo še bolj mogočno kot danes, mi pa bomo s preperelimi telesi podpirali slope sveta in soutripali z življenjem nad nami. Iz večnosti bomo govorili za čas in naša mrtva beseda bo dajala takt mladim, ki bodo stopili na naša mesta . . ."

(Karel Mauser: Na Ozarah)

Čeprav je Slovenija zemljepisno majhna, pa je vendar neizmerno velika! Na najbolj izpostavljenem križišču Evrope je bila že v času Rimljanov najvažnejši evropski kolodvor, kjer so se križale ceste s Severa na Jug, v Vzhoda na Zapad.

Da, Slovenija je majhna dežela, toda izredno pestra in raznolična: brezmejna panonska ravnina — čudovito razbigan alpski svet s Karavankami in Triglavom, simbolom Slovenstva — skrivnostni Kras s svojim podzemskim svetom in svetovno znano Postojnsko jamo, kjer se blešče snežnobeli stalaktiti in stalagmiti in kjer je doma znamenita človeška ribica, ki ima domovinsko pravico samo pri nas in nikjer drugje na svetu — Cerkniško presihajoče jezero — sončne Slovenske gorice: deželica sonca in grozdja — lahno razgibano dolenjsko gričevje, itd., itd. Medtem ko se na ledenikih pod Triglavom in v Martuljkovi skupini sredi poletne vročine mladina smuča, je samo 100 km južno ob Jadranski obali vse živo kopalcev iz vse Evrope, Amerike in ostalih kontinentov.

Zlepa ne bi bilo konca, ko bi se človek, ki je to našo malo domovino prehodil počez in po dolgem, hotel ustaviti ter se naužiti lepot, ki jih je Bog z radodarmo roko razsipaval, ko ga je zaneslo nad naše kraje. Morda se je prav tedaj odprla luknja v njegovi vreči lepot, zato je vsa Ljubezen, Dobrota in Lepota padla na to edinstveno deželo pod Njim.

Kako lepo in preprosto je znal Cankar opisati ljubezen do svoje domovine in svojega naroda! Kakor samo bolnik zna ceniti zdravje, tako je tudi domovino možno ceniti šele takrat, ko smo daleč od nje. In kaj je tujina, ve le tisti, ki je sam okusil njeno grenkobo.

Prisluhnimo besedam našega največjega oblikovalca slovenske besede:

"Kdor ljubi svojo domovino, jo z enim samim objemom svoje misli obseže vso: ne samo nje, temveč vse, kar je kdaj ljubil in kar bo ljubil kdaj pozneje. Zakaj ljubezen je ena sama in nerazdeljiva . . ."

"Slovenska beseda je beseda praznika, petja in vriskanja. Iz zemlje same zveni kakor velikonočno potrkavanje in zvezde pojo, kadar se na svoji svetli poti ustavijo ter se ozro na to čudovito deželo pod seboj . . ."

"Z najmočnejšimi koreninami se ovija ljubezen do grude. Človeku, po svetu pognanemu, iz zemlje izruvanemu, se toži najpoprej po koči, po njivah, po senožeti, celo po siromašnem lazu, nato šele po materi, sestrah in bratih. V nas vseh se pretaka kmečka kri in v tej krvi ljubezen do zemlje, koprnenje po zemlji . . ."

"Domovinska ljubezen Slovenca je stvar čisto brez primere in podobe; ne da se nikakor opisati, ob nji se neha moja in vsaka umetnost. Primerjati bi mogel to ljubezen kvečjemu z ljubeznijo do matere . . ."

"Močan si, o slovenski narod! Tisoč in petsto let krvaviš, izkrvavel nisi! Narod mehkužnih bi dušo izdihnil, še sveče bi mu ne žgrali, še bilj bi mu ne peli — ti pa, tisočkrat ranjen, v trpljenju utrjen, ti komaj zmaješ z rameni pod težko sovražno pestjo in praviš: 'Nikarte! Ta burka je stara že tisoč let' . . ."

Slovenija je najlepši košček zemeljske oble, ki ima najugodnejše podnebje, štiri izrazite letne dobe, kristalno čisti zrak in poštene delovne ljudi. Malo nas je, toda povsod po svetu smo in zmiraj z eno nogo doma, kjer smo se rodili, kjer smo pognali korenine, kjer smo prvič prekoračili hišni prag in kjer smo spregovorili svoje prve besede. Tam smo tudi sanjali svoje mladostne sanje in zapustili svoje mladostne spomine. Med nami ni nikogar, ki ga do zadnjega diha ne bi vleklo nazaj domov. Kajti zemlja, kjer se je človek rodil, ga vedno kliče nazaj. Korenine v tuji zemlji se rade prezgodaj posuše: in človek je kot drevo . . .

★ ★

Poglobimo se v mislih v najbolj skrivnostno kamrico našega življenja, kamor spravljamo svoje najlepše zmage in svoje najhujše poraze. Tja se tudi podajmo v težkih trenutkih, da ob trpljenju in hrepenenju dobimo novih moči za življenje.

Bodimo vsi, ki nam je svoboda naše domovine in naša materina beseda pri srcu, doma in v zamejstvu združeni v mislih v pomenu Kristusovega in slovenskega trpljenja ter v naši neomajni veri v zmago resnice in pravice, ko bo tudi ta temna noč nad našim narodom prešla v sončno jutro velikonočnega Vstajenja, ko bo narod spet svoboden in se vladal po svoji lastni volji.

ZARES JE VSTAL!

TONE KRALJ — SLIVJE

KRISTUS JE VSTAL, VSTALI BOMO TUDI MI . . .

Spet je Velikanoč. Vedno se ponavlja dogodek, ki vzbuja slehernemu vernemu človeku veselo upanje. Vstali bomo tudi mi . . . Ni Velike noči brez velikega petka. Kristus je moral trpeti, predno je šel v svojo slavo. Zato tako slovesno done slovenske pesmi ob Veliki noči: Kristus, upanje naše, je vstal. Aleluja!

Slovenski rojak, kjer koli si, doma ali v zdomstvu, razmisli, da je ta velikonočni praznik tudi upanje nas vseh Slovencev. Za pepelnično sredo je zapel naš pesnik Simon Gregorčič: "Pepelni dan ni dan več tvoj, tvoj je vstajenja dan". Tisoč let je krvavel in bil bičan naš slovenski človek od tujca. Uničiti so ga hoteli in iztrebiti iz njegove lastne grude. Nemški nadutežі so bili tisti, ki so mu kovali verige in ga teptali skoraj tisoč let. In velikan slovenske besede Ivan Cankar je zapisal: "Bilje so mu peli, ti si ostal . . .". Kje je skrivnost tega čudeža? V trdni veri v lepšo bodočnost! V veri da za velikim petkom pride Velika noč! Samo kratek pregled v našo slovensko zgodovino. Nemško nasilje od takrat, ko so slovenski karantanski vojvodi prenehali biti samostojni. Pritisk nemštva skozi vsa stoletja. Tuji graščaki in njihovi valpti, ki so sesali kri slovenskih podložnikov. Avstrijske vlade pod raznimi veličanstvi, ki niso priznavale najosnovnejših pravic slovanskih narodov. Tudi slovenskega. Hoteli so nas iztrebiti za vsako ceno. Naš laški sosed je hotel pograbit velik del slovenske zemlje in ljudi poitalijančiti. Najbolj žalostno pa je bilo, da niti v "lastni državi", takozvani "Jugoslaviji" nismo našli razumevanje. Ena država, t. j. Jugoslavija in en "jugoslovanski narod . . ."

Ali ni čudež, da je narod v osrčju Evrope sploh obstal? Da je obstal in smelo gleda v bodočnost, je gotovo vmes božja previdnost. Slovenski narod je vedno neomajno zaupal v Boga, ki vodi usodo narodov. Ta mu je ob najusodnejših trenutkih poslal može, ki so ga vodili in mu kazali pota v kritičnih obdobjih. Slomšek, Jeglič, škof Rožman, dr. Korošec, in sedanji modri vodniki slovenske Crkve. Kaj bi bil naš narod brez teh voditeljev? In je šla z nami na tuje kjer koli živi naš slovenski človek. Ali ni tudi v tem prst božje Previdnosti?

Zato ni prilike za kako malodušje v sedanjih dobah, ki so za slovenski narod en sam veliki petek. Po Velikem petku nujno pride Velika noč. Tudi mi Slovenci bomo deležni naše slovenske Velike noči, če ne bomo obupali. Vstrajati moramo in odločno kljubovati vsemu, kar ne služi slovenskemu narodnemu vstajenju. Zdi se trenutno, da je komunistični režim ustavljen za vedno. Ne drži! So že razpokline, ki se večajo. Enkrat bo prišlo rešenje. Slovenski človek bo spet doživel svobodo v lastni slovenski državi in iz polnih prsi zapel Te Deum laudamus — Hvala Večnemu Bogu. Hvala bo veljala tudi naši nebeški Materi, ki kraljuje na Brezjah in ki je prišla za nami v Lemont in v Kanado, in povsod, kjer je raztresen naš slovenski rod. Molimo in z največjo požrtvovalnostjo delajmo za slovensko Velikonoč. To je naša dolžnost!

Mirko Geratič.

- **Inavguracija novega predsednika ZDA Carterja je bila nekaj novega v odnosu vere do javnega življenja. Dočim je nova vlada v provincii Quebec v prvem zasedanju parlamenta odpravila doslej običajno molitev pred zasedanjem, sta bili v Carterjevo inavguracijo vpleteni dve dolgi molitvi ter cerkvena himna. Predsednik Carter sam je vključil kot nekako vodilo za svoje poslovanje citat iz preroka Miheja.**

- **Odsotnost od dela pomeni v** Kanadi izgubo proizvodnje kot motnje zaradi stavk in izporov. Ljudje izostanejo od dela deloma iz upravičenih razlogov kot je bolezen in podobno, mnogi pa ostanejo doma, ker jih ni volja iti na delo. Izostajanje od dela je bolj vidno med tovarniškimi delavci kot med nameščenci v pisarnah.

- **Predsednik Svetovne banke** Robert S. McNamara je izjavil v nedavnem intervjuju tudi tole: "Celo psi in mačke v Ameriki uživajo danes višji standard prehrane kot stotine milijonov otrok v deželah razvoja". Združene države so prispevale 1. 1949 (začetek Marshallovega načrta za pomoč Evropi) za razvoj 2.79% narodnega proizvoda, sedaj pa prispevajo samo še eno desetino tega — 0.27%. Kljub visokemu standardu prispevajo mnogo manj kot Anglija, ki ima dovolj gospodarskih težav sama.

POEMS WANTED

The National Society of Published Poets is compiling a book of poems. If you have written a poem and would like our society to consider it for publication, send your poem and a self-addressed, stamped envelope to:

NATIONAL SOCIETY OF PUBLISHED POETS, INC.
P. O. Box 1976
Riverview, Florida, U.S.A. 33569

OBJAVA NOVEGA ZAKONA O DRŽAVLJANSTVU

OTTAWA — Tajnik Države, g. John Roberts je naznanil, da je bil novi Kanadski narodnostni zakon proglašen in je danes postal zakonito polnomočen.

Smatramo, da novi zakon predstavlja liberalen, logičen in enakopraven izrek zakonodaje s katerim so se odstranile neenakosti in neskladnosti, ki so obstojale pod 1947 Zakonom o državljanstvu.

Gospod Roberts je poudaril, da je to "novi in edinstveni zakon in ne samo neka revizija starega zakona in da Kanada z tem zakonom stopa v vodstvo na polju narodnostne zakonodaje".

Pod novo zakonodajo bodo kandidati za državljanstvo upravljani brez razlike na spol ali rojstno domovino. Vsi kandidati za državljanstvo bodo morali zadostiti enakim pogojem; ispolnjenje zahteve prebivališča in drugih zahtev, ispit pred sodnikom za državljanstvo in slovesna državljanska prisega. Rok zahtevnega prebivališča je skrajšan od pet let na tri leta.

Najvažnejša točka novega zakona je pravica od državljanstva, čim so izpolnjeni gotovi pogoji se podelitev državljanstva ne more samovoljno zadržati.

Med drugimi važnimi točkami je uredba, da eden ali drugi od staršev sedaj lahko zaprosi za državljanstvo v imenu mladoletnega otroka. Ista pravica velja tudi za posvojene otroke. Pod prejšnjem zakonom je v večini slučajev samo oče imel to pravico.

Za prihodnji dve leti eden ali drugi od staršev lahko vloži prošnjo za državljanstvo za otroke, ki so bili, pred današnjim dnevom, rojeni v inozemstvu od kanadske matere. Taki otroki sedaj niso kanadski državljani, razen če je bil njihov oče kanadski državljan ob času njihovega rojstva.

Pravice otrok, ki se rodijo v inozemstvu, če so zakonski ali nezakonski, so sedaj zaščitene. Pravica do državljanstva je za prvo generacijo automatična; kar se pa tiče druge generacije bo pa ta pravica veljala če je oseba pred 28 letom starosti, za dobo enega leta, živela v Kanadi ali pa da je "ustanovila bistvene stike z Kanado".

Ženske, ki pod 1947 Zakonom niso dobile kanadskega državljanstva radi poroke z tujci, ga lahko automatično dobijo, če sporočijo Ministru. V prejšnjih slučajih so ženske morale iti skozi celo preceduro prijave za državljanstvo.

-Starost za prijavo za državljanstvo je znižana od 21 na 18 leto, kar odgovarja starosti ki velja za volitve.

Novi Zakon vsebuje tudi odredbo po kateri Ministerski Kabinet lahko nagradi osebi za posebne usluge Kanadi ali pa za olajšanje slučajev z posebnimi težkočami.

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

Subscription rates $6.00 per year;
50¢ single issue.
Advertising 1 column x 1" $2.80

Published monthly by
Slovenian National Federation of Canada
646. Euclid Ave., Toronto 4.

Member of C.E.P.F.

SLOVENSKA DRŽAVA izhaja prvega v mesecu.

Letna naročina znaša: Za ZDA in Kanado $6.-, za Argentino 375 pezov, za Brazilijo 90 kruzeirov, za Anglijo 30 šilingov, za Avstrijo 53 šilingov, za Avstralijo 3.75 avstr. L., za Italijo in Trst 1.200 lir, za Francijo 900 frankov.

Za podpisane članke odgovarja pisec. Ni nujno, da bi se avtorjeva naziranja morala skladati v celoti z mišljenjem uredništva in izdajatelja.

MED SLOVENCI

Toronto

● **24. marca bo Maestro Klaro** M. Mizerit, dirigent Simfoničnega orkestra v Halifaxu, dirigiral Torontskemu komornemu orkestru v Hart Houseu, na kar opozarjamo Slovence in Slovence, ki bi želeli poslušati ta koncert pod taktirko nam vsem poznanega Slovenca, ki živi z družino v okolici Halifaxa.

● **Za predsednika Ethnic Press** Association of Ontario, je bil dne 24. februarja ponovno izvoljen urednik Slovenske Države g. Vladimir Mauko. Organizacija, ki predstavlja 46 različnih etničnih mesečnikov, tednikov in celo en dnevnik, je ponovno dala zaupnico našemu uredniku za njegovo neutrudljivo delo. Letos je ta organizacija sponsor za Federalno Konvencijo Etničnega tiska Kanade, ki bo v Torontu od 11. do 13. marca. Tudi tej organizaciji, ki šteje nad 100 časopisov, predseduje naš urednik g. Mauko. K izvolitvi mu čestitamo in mu želimo pri nadaljnem delu mnogo uspeha.

● **"Slovensko Gledališče, je v** polnem zamahu svoje delavnosti. Trenutno se pripravljajo na dve prireditvi. Prva je Sophoklejeva tragedija "Antigone", ki jo bodo igrali 19. marca v Slovenskem domu na Pape Avenue, dne 20. marca v dvorani Brezmadežne y New Torontu, dne 3. aprila pa v dvorani Marije Pomagaj na Manning Ave. 16. aprila bodo gostovati v Fairfieldu, Conn. in 17. aprila v New Yorku z Gogoljevo "Ženitev". Razveseljivo je dejstvo, da pri teh klasičnih delih sodelujejo tudi mlajši, tukaj rojeni Slovenci.

● **Skavtje iz fare Marije Pomagaj** na Manningu so gostovali pri skavtih Brezmadežne z prijubljeno predstavo "Kekec". Baje so se zelo postavili. Prejšnji teden so pa imeli uspešen smučarski izlet na Planina Ranch. Kosti si sicer radi položnih hribov niso polomili in so prišli zmučeni in zaspani nazaj domov, vsi veselo razpoloženi.

● **Slovenska Telovadna Zveza,** katero že dolga leta uspešno in požrtvovalno vodi ing. Frank Grmek, prireja letne smučarske tekme v nedeljo 13. marca na smučišču v Krby pri Oshawi.

● **Smučišče "Old Smokey" je** imelo zelo uspešen Slovenski smučarski dan s tekmami prvo nedelje v marcu.

● **Dne 24. februarja je v 92 letu** starosti umrla gospa Viktorija Bratina, mati gdč. Branke in dr. ing.Vojkota Bratina. Številni sorodniki, prijatelji in znanci smo jo spremili k zadnjemu počitku na pokopališče Mount Hope. Naj ji bo kanadska zemlja lahka! Vsem sorodnikom naše iskreno sožalje!

● **Iz Hamiltona poročajo, da so** v srednji šoli Kardinala Newmana proslavljali Mednarodni teden, na katerega so prišle tri dijakinje, hčerke slovenskih beguncev, v prelepi slovenski narodni noši, a z jugoslovansko zastavo z rdečo zvezdo.

Kako naj si tolmačimo tako nedoslednost. Že dijakinje same, ki so menda že v desetem letniku, bi lahko posvetile malo časa "raziskovanju" slovenske zgodovine in kulture in bi tako lahko ugotovile, da je slovenska zastava bela, modra in rdeča, in to v tem vrstnem redu. — Njihovi starši, bi jim pa tudi lahko razložili, da je rdeča zvezda simbol krvave komunistične diktature, ki je tuja institucijam demokratske Kanade, katero so si izbrali za novo domovino, ko so pred tem komunističnim nasiljem zbežali! Vcepljanje takih tujih ideologij otrokom rojenim v Kanadi, pač ne bo našlo razumevanja med širokogrudnimi demokratskimi zagovorniki "mnogokulturnosti" v naši novi domovini in jo bodo ti, ko bodo zanjo zvedeli, odločno odklonili. Z obžalovanjem ugotavljamo, da imajo nekateri starši prav kratek spomin! Otroci pa se naj naučе razlikovati med slovensko kulturo in komunistično propagando.

● **Letos bo v Lemontu Baragov** dan. Določen je za 3. in 4. septembra. Odbori za čim lepši uspeh tega pomembnega dneva so že osnovani in na delu.

● **Društvo Slovenija, ki ima namen** kupiti zemljišče, ki bi služilo razvedrilu slovenske mladine po vzorcu slovenske Pristave v Clevelandu, je prav delavno. Ima mnogo mladih članov, ki se ne ustrašijo nobenega truda in žrtve v dosego tega cilja. Predsednik društva je g. Milan Pečarič.

Chicago

● **Vsako zadnjo nedeljo v mesecu** imamo takozvano mladinsko nedeljo. Velja predvsem mladini, ki obiskuje slovensko sobotno šolo, ki ima naziv Slomškova sobotna šola. Imamo vedno velik obisk od strani mladine, pravtako tudi od strani starišev. Pride tudi mnogo drugih ljudi, da je cerkev vedno polna. Na zadnjo februarsko nedeljo je bila udeležba kljub skrajno slabemu vremenu izredno dobra. Po maši je bil, kakor vedno, tudi sestanek v spodnji cerkveni dvorani. Učenci raznih oddelkov so pokazali kaj znajo in želi priznanje. Sledil je občni zbor Lige. Odborniki so podali svoja poročila. Prav zanimivo je bilo poročilo tajnice Lige, ge. N. Gabor, ki je obenem tudi učiteljica na slovenski šoli o delovanju Lige in šole. Oboje je prav tesno povezano. Šola ima sedaj 59 učencev. Prevladujejo dečki.

● **Imeli smo lepo slovesnost** zlate poroke v soboto 5. marca v naši slovenski cerkvi. Zlatoporočenca sta bila g. Matija Clasič in ga. Angela. Rojena sta bila v Krškem okraju in 1. 1927 poročina v Bušeči vasi, župnija Sv. Križ ob Krki. Bila sta deležna tudi Hitlerjevega pregona. Vsa družina je bila nasilno preseljena v Nemčijo in prišla 1. 1950 v Ameriko in se naselila v Chicago. Zlatoporočne obrede s sveto mašo in prdigo je opravil č. g. Alojzij Hribšek in Fairfielda, Conn. ki je doma iz iste fare kot zlatoporočenca. Berilo pri maši je bral sin Frank, pri maši sta stregla dva vnuka od zlatoporočencev. Oba zlatoporočenca sta zavedna Slovenca in tudi vsi njuni vnuki in vnukinje govorijo slovenski. Hodijo v slovensko šolo.

Na posebni prireditvi 17. februarja je postal g. Claude Bennett, minister za industrijo in turizem v ontarijski vladi častni član Ontarijske tiskovne etničke zveze. Diplomo, delo sloven. arhitekta g. V. Čekuta, sprejema iz rok predsednika zveze (urednik S.D. g. V. Mauko). Stoje z leve na desno: Dr. J. Kirschbaum, častni predsednik zveze, g. D. Macdonald, direktor za obveščanje, g. minister in naš urednik.

V vseh pravnih zadevah se z zaupanjem obrnite na:

CARL VIPAVEC
SLOVENSKI ODVETNIK
IN NOTAR
The Simpson Towers 401 Bay St. Suite 2000 - EM. 4-4004

VOŠČILA ZA VELIKO NOČ
ter najboljše želje za ureničenje slovenskih ciljev pošiljajo somišljenikom v Sloveniji in po svetu prijatelji v Washingtonu.

SLOVENSKA NARODNA ZVEZA V AMERIKI
CHICAGO, ILL.
želi vsem prijateljem Slovenskega državnega gibanja
VESELO ALELUJO

VESELO VELIKO NOČ
želе
somišljeniki slovenske državne ideje v Clevelandu, USA.

VESELO ALELUJO
želi dr. Ludvik Leskovar in družina ter
AMERIŠKO SLOVENSKI RADIJSKI PROGRAM V CHICAGU

Profesor političnih ved na Duquesne University & California State University
DR. JOŽE PLANINŠIČ
IN DRUŽINA
želе vsem prijateljem širom sveta
VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE!
Slovenska državna misel napreduje, raste — ostanite ji zvesti tudi v prihodnje.
Podprite list "Slovenska Država"! Z združenimi močni na deli tudi v letu 1977
Mirko Geratič
1937 W. Cermak Rd.
Chicago, Ill. 60608

KOMPAS
POTNIŠKA AGENCIJA
Vaš center za cenena grupna potovanja v domovino in obratno, vse druge karte in izleti v Florido, Karibsko morje, Mexico itd, potni listi, najem avtov, Davčne prijave, prošnje vseh vrst.
Dr. Karel Žužek,
Peter Urbanc, Notar
635A Bloor St. W., Toronto
Tel: 534-8891

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE ŽELE:

DRUŽINA KUK
16 Northfield Road, Scarborough, M19 2H4

DRUŽINA PEPEVNAK
87 Dunblaine Ave., Toronto, Ontario

DRUŽINA PAVLIN
22 Islay Crt., Toronto, M9M 1V3

JOSE OSANA
(Canadian Academy of Musical Sciences and Arts)
73 Brown's Line Toronto M8W 3V7
Tel.: 259-9182 — 255-3550

Glavni odbor in Svet Slov. drž, gibanja

DR. IVA PRAPROTNIK-MIHIČ
zdravnica
15 RONCESVALLES AVE., TORONTO 156
(blizu križišča Queen St.)

VI PRIPADATE KANADI

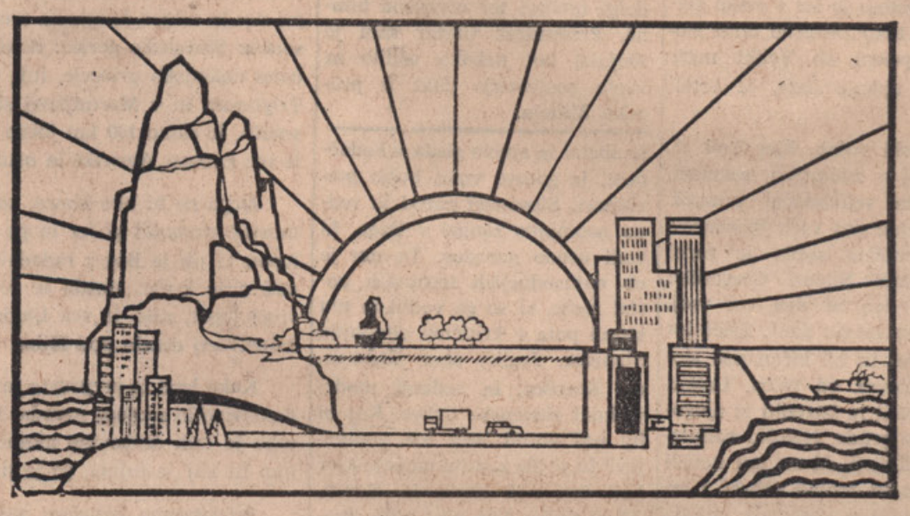

...IN KANADA PRIPADA VAM

Kanada je vaša domovina. Vsaka pokrajina, vsako mesto, vsaka vas.

Atlanske province na vzhodu, naše zavzetno narodno prestolniško okrožje, v nebo kipeče planine in še naprej na zapad.

Zemlja najlepših naravnih krasot, ponosnosti in preproste prijaznosti; s počitniškim območjem izkustev, ki jih ne more nuditi nobena druga zemlja.

Skušajte spoznati še en drug del vaše Kanade letos.

Canada
VAM NUDI TOLIKO STVARI

Canadian Government Office of Tourism — Office de tourisme du Canada

KDO VLADA V JUGOSLAVIJI?

(DOPIS Z TRSTA)

Zadnji čas (februarja) so se italijanska tiskovna agencija Ansa in druge tuje agencije spet razpisale v svojih poročilih iz Beograda o problemih oblasti na jugoslovanskem "vrhu", zlasti v zvezi z nekakim "skrivnostnim" zasedanjem tega vrha, na katerem so baje govorili tudi o tem, kdo naj bi bil novi predsednik zvezne vlade po Bijedičevi smrti (od tkrat so minili že tedni, ne da bi kdo to vprašanje sploh načel), in o določitvi Titovega naslednika.

Vsaj kar zadeva to zadnje, gre gotovo za fantazije, kajti Josip Broz-Tito se preveč oklepa oblasti, da bi si upal kdo v Jugoslaviji oziroma celo na partijskem in državnem vrhu spregovoriti o njegovem nasledstvu. Mož kratkomalo ne verjame, da je star, tako star, da bi po vsej naravni in politični logiki moral prepustiti oblast, t. j. odločanje drugim, mlajšim. Josip Broz je danes daleč najstarejši med vladajočimi državniki ne samo v Evropi, ampak na vsem svetu, približno 10 let starejši od drugih najstarejših in več kot 30 let starejši od njihove povprečne starosti. Kaj to pomeni, lahko spoznamo ob primerjavi s 85-letniki, ki jih slučajno poznamo ali srečame. Tudi če so še pri zdravi pameti in bistri, so taki ljudje že daleč odmaknjeni od mlajših generacij in se ne morejo več globoko in realistično vživeti v probleme današnjega časa, v duševnost in težnje mladih in srednjih generacij; zakoreninjeni so pač v svoj čas. Ko je bil Josip Broz že mladenič, je bil svet še brez letal in celo brez avtov, ni še bilo splošne volivne pravice, ne gibanja za dekolonizacijo, o samoodločbi narodov so sanjarili samo kaki idealisti, avtoriteta vladajočih je bila še nesporna in nedotakljiva. In to je svet, v katerem še vedno živi in v katerega kategorijah misli. Res, da se je navadil na vožnje v avtom in celo z letalom (a še pred nedavnim se je izogibal letala), toda v vsem drugem je ostal človek iz začetka tega stoletja, s trdnim prepričanjem, da je mogoče vladati samo z avtoriteto, policijo in vojsko, ne da bi se oziral na ljudsko voljo, izraženo s splošnimi in demokratičnimi volitvami, in na pravico do opozicije. Govorjenje o samoodločbi narodov in o dekolonizaciji je ostalo zanj prazno čvekanje, fraze, ki mu pridejo prav za kake diplomatske pogovore z državniki "tretjega sveta", a brez zveze z evropsko in posebno jugoslovansko konkretnostjo. Mož je že živ anahronizem, toda niti kraj pameti mu ne pride, da je anahronizem on; ne, anahronizem je zanj vse tisto, kar ne gre v sklad z njegovim pojmovanjem oblasti in današnje stvarnosti. Svojo starost skuša prikrivati z nakodrano lasuljo, s šminko, z zagorelo poltjo, za katero skrbi s sončenjem na Brionih in v vsakovrstnimi sončnimi mažami, z elegantno ukrojenimi svetlimi oblekami, živopisanimi kravatami in maršalskimi uniformami, s številno ekipo zdravnikov-specialistov in z "dnevom mladosti".

Toda vse to ne more odpraviti dejstva, da bo maja dopolnil 85 let in da bi moral biti že vsaj 15 let v pokoju, na oblasti v Jugoslaviji pa bi morali biti mlajši in sposobnejši ljudje, ki lažje razumejo probleme sedanjosti. Tudi če ima združene v svojih rokah vse odločuječe oblastne funkcije — predsednika države, dejansko tudi predsednika vlade, kajti nominalni predsednik vlade je figura brez prave oblasti in samo izvrševavec njegovih ukazov, kot je bil Bijedič, pa tudi funkcije predsednika oziroma glavnega sekretarja Zveze komunistov in Socialistične zveze delovnega ljudstva in vrhovnega poveljnika vojske in policije — jih seveda ne more več opravljati v polni meri in s polno odgovornostjo. Za to mu enostavno manjka duševnih in telesnih sil. To pa pomeni, da so si prisvojili velik del oblasti, ki jo pomenijo te funkcije, drugi sicer z njegovim privoljenjem, a vendarle brez lastne odgovornosti in pooblastila javnosti. Kdo so ti ljudje?

Pravi vrhovni šef vojske in vseh oboroženih sil je danes nedvomno vojni minister Nikola Ljubičič, Srb. Dela se — ali tudi je — najzvestejši pristaš Tita, se mu ob vsaki priložnosti hlini in ga poveličuje kot izrednega človeka, pravo čudo narave, toda ob tem in s tem si je prisvojil vso oblast glede vojske. On je tisti, ki postavlja zvezni "skupščini" ultimativne pogoje za določitev proračuna za vojsko (nad 50% vsega državnega proračuna). Vojska je namreč glavna sila, ki zagotovlja oblast v Jugoslaviji. Če je Tito nedotakljiv in ostaja ljub vsemu še vedno malik, je to po zaslugi in s pomočjo vojska. Zato je odvisen od Ljubičiča. Morda se tega še zaveda, ali pa tudi ne in meni, da je Ljubičič samo "njegov človek", toda v resnici je danes Tito "Ljubičičev človek". Če Ljubičič hoče, ga lahko odstavi, toda tega seveda noče, kajti če bi to storil, bi se znašel pred mnogimi nasprotniki, katerim morda politično ne bi bil kos, vsaj ne za dolgo, in pred mnogimi problemi. S tem, da se navidez opira na Tita in uživa vso zaslombo njegove "avtoritete" in popolnega zaupanja, pa lahko brez strahu pred konkurenco uživa svojo oblast in jo tudi kaže, tako znotraj kot zunaj države. Zdaj je pogosto na potovanjih po vzhodnih državah in po državah tretjega sveta, kot pravi Titov namestnik in podšef države. Ljubičič je predvsem Srb, velesrb in nacionalist, šele potem komunist. Pravijo, da uživa zaupanje v Sovjetski zvezi in v vzhodnih državah. Če bi se polastil oblasti, bi skušal zagotoviti v Jugoslaviji prevlado srbstva, kjer bi bilo le mogoče, in v tem pogledu bi šel po stopnjah svojih nekdanjih predhodnikov, zlasti generala Živkoviča in Simoviča. Pri tem bi se naslanjal na Sovjetsko zvezo in druge vzhodne države, a bi skušal ohraniti določeno mero samostojnosti po Titovem ali Cesauescujevem vzgledu.

Njegov glavni tekmec pri upravljanju Titove oblasti v Titovem imenu in v tekmi za njegovo nasledstvo je Stane Dolanc. Enako kot Ljubičič tudi on ne pripada "herojski" generaciji, ki je izšla direktno iz vojne. Tudi on je že "nov" človek, katerega povezanost z vojno in "revolucijo' je umetno spletena. Zahodni, posebno italijanski tisk vidi v Dolancu glavnega kandidata za Titovo nasledstvo, toda to je bolj videz kot kaj drugega. Medtem ko ima Ljubičič za seboj Srbijo oziroma tisto, kar spada pod pojem "velesrbstva" s srbsko partijo vred (razen morda njenih najbolj liberalnih predstavnikov, ki pa so bili izključeni iz nje ali postavljeni na slepi tir), in razpolaga tako z vojaško UDBo kot z vrhom "civilne" UDBe, ima Dolanc za seboj samo določen birokratski kader v partiji, ki pa je oportunističen in bi v vsakem primeru potegnil z zmagovavcem. Tudi njegova oblast izvira zdaj iz Titove avtoritete ali bolje rečeno avtoritativnosti. Dokler mu zaupa Tito in mu izroče vedno nove funkcije ter poverja vedno nove naloge v partij in predsedstvu republike, je Dolanc mogočen mož. Toda ko bi mu te zaslombe s strani Tita zmanjkalo ali ko bi se znašel po Titovem izginotju sam, bi kmalu zdrknil v brezpomembnost, ker mu manjka samostojne osebnosti in inteligence, da bi se lahko uveljavil na lastno pest. Uspe lahko samo v poveznosti z Ljubičičem, ne pa proti njemu, razen če bi se zbrala okrog njega široka koalicija sedanjih in bivših partijskih veljakov, kar pa se zdi neverjetno.

Podprl bi ga morda edino Kardelj, toda ta — tuji listi ga tudi imenujejo med kandidati za naslednika — je zasovražen na vseh ravneh in pri vseh narodih v Jugoslaviji, znotraj in zunaj partije in se v nobenem primeru ne bi mogel dolgo držati proti tej opoziciji. Povrh je še bolan. Pravijo, da ima črevesnega raka in je bil menda že trikrat operiran. Ni izgleda, da bi imel dovolj energije in dovolj opore, da bi se uveljavil kot naslednik. Titov odhod bi pomenil tudi njegov zaton, saj je bil vedno bolj ali manj Titov, hlapec, njegova "dekle za vse", nikoli se mu ni znal upreti in mu povedati v obraz kake resnice. Vedno je hlinil, da se z vsem strinja, kar je počel šarlatan na prestolu, tudi če se morda v resnici ni strinjal, ker mu njegova realistična kranjska narava in pamet tega nista dopuščala. Tem hujše pa je, z moralnega stališča, da ni našel poguma, da bi to tudi pokazal.

Kam bo peljal razvoj v bližnji prihodnosti, je sicer težko z gotovost napovedati, toda z omenjenih dejstev se to da sklepati. Že danes — in ne samo v zadnjem času — vlada v Jugoslaviji dejansko velesrbstvo, ki se odeva v haljo Zveze komunistov Jugoslavije in se sklicuje na predsedstvo države. Niti ene stvari ni, kjer bi ne imelo velesrbstvo odločilne in dejansko odločujoče besede, bolj kot v Rankovičevem času. Novo gibanje na Hrvaškem 1. 1971 je zrušil Tito na zahtevo velesrbstva, ki ni moglo prenesti osamosvojitve hrvaškega jezika (od dunajskega in novosadskega "dogovora") in dejanske avtonomije Hrvatske, po kateri je težilo hrvatsko partijsko vodstvo pod Tripalom in še bolj struja okrog Hrvatske matice in študentovsko gibanje. In isto velesrbstvo, bolj zagrizeno, bolj idejno omejeno in bolj sovražno demokraciji kakor kdajkoli, je tudi danes, ob opori vojske in UDBe, na preži, da izkoristi priložnost za utrditev in za zagotovitev nadaljevanja svoje oblasti. Proti temu ni videli druge možnosti kakor čim večja složnost in nacionalna zavednost narodov, ki se hočejo izviti izpod oblasti velesrbstva in od njega pogojevane Zveze komunistov, in čim večja demokratizacija množic in Zveze komunistov. Toda kaj se bo v resnici zgodilo, bo pokazala šele prihodnost.

B. H.

Veselo Velikonoč želijo Fishingerjevi iz Chicaga, Ill.

Grozljiv človeški tip v Sloveniji

Franc Jeza

Za najbolj grozljiv človeški tip v Sloveniji velja mnogim doma in v domstvu morilec — tisti, ki je med vojno ali po vojni pobijal ljudi iz fanatizma, sadizma ali čisto enostavno iz slepe pokorščine nadrejenim. Med Slovenci doma živi danes še na stotine in morda na tisoče takih perverežnev in abnormalnih tipov. Nekateri so znani, drugi skrivajo svoje nekdanje početje in se skušajo napraviti spet za normalne ljudi. V vlaku, v restavraciji, v uradih, kjerkoli, lahko sedite, govorite ali se rokujete s človekom, ki je sodeloval pri skupinskih umorih, npr. v mariborskih gozdovih, na Pohorju, na Kočevskem ali kje drugje.

Lahko si mislimo, da mnoge teh ljudi peče vest in da nimajo več miru. Med ljudstvom krožijo govorice o zblaznelih morilcih, o histerčnih napadih, o občasni pobesnelosti, ki jih prime tu pa tam, o grozotnih samomorih, o čudnih nesrečah, ki se jim dogajajo . . .

Toda najbolj grozljivi tipi, ki jih lahko danes srečate v Sloveniji, niso te psihične razvaline, ti moralni invalidi, ti obupanci in kronični alkoholiki zaradi grizenja vesti in morda kesa. Vsaj upati je, da se mnogi med njimi kesajo in da tistega, kar so storili, ne bi še enkrat storili, če bi se znašli v enakih okoliščinah. Bolj grozljivi tipi so drugačne vrste in tudi več jih je. To so dozdevno čisto navadni, vsakdanji ljudje in večina med njimi je še tako mladih, da niso mogli imeti nobene vlogi pri medvojnih in povojnih pokolih. To so tridesetletniki, štiridesetletniki, petdesetletniki, pa tudi dvajsetletniki, ki ne občutijo več nikake potrebe po svobodi in so postali poiltično in moralno popolnoma neobčutljivi. Njihova edina želja, ki jo ponavljajo ob vsaki priložnosti, je ta, "da bi ostalo tako, kakor je". Ti ljudje so kakor mrtve, neobčutljive, težke opeke, iz katerih so sezidani zidovi, današnjega jugoslovanskega diktatorskega policijskega režima zidovi ječe, ki obdaja vse svobodoljubne ljudi. To navadno niso preprosti ljudje, kmetje in delavci, čeprav jih je najti precej tudi med temi, ampak takoimenovani izobraženci, inženirji in druga tehnična inteligenca, uslužbenci, ravnatelji, učitelji in profesorji, zlasti pa velika masa polizobražencev. V pogovorih s takimi ljudmi (v bližnjem zamejstvu je dosti priložnosti za to) se vsakokrat pokaže, da so popolnoma neobveščeni o resničnem dogajanju v Jugoslaviji in Sloveniji in da jih sploh ne zanimajo krivice, ki jih dela režim svobodoljubnim ljudem. "Franc Miklavčič? Kdo pa je to?", vprašajo, če jim omenite nedavno obsojenega sodnika, ki bi moral sedeti dolga leta v ječi samo zaradi enega svojega članka, ki si jih je zapisal v svoj dnevnik, ki ga ni mislil objaviti. "Mihajlo Mihajlov? Ali ni emigriral?" je vprašal eden izmed takih ljudi, ko je nanesel pogovor na znanega oporečnika, ki je že tretje leto v ječi zaradi dveh kritičnih člankov. Tako je šla mimo njih obsodba časnikarja Blažiča, tako gonja proti Kocbeku zaradi intervjuva v reviji "Zaliv", tako obsodbe študentov, politikov in pisateljev na Hrvaškem, sodni umor treh mladih "ustašev" v Sarajevu, obsojenih za zaprtimi vrati in katerih proces in izvršitev smrtne obsodbe sta bila javljena istočasno, in drugo.

To ni posledica neobveščenosti, kajti o Blažiču, Miklavčiču, Mihaljovu in o številnih drugih procesih na vsem ozemlju Jugoslavije so poročale številne tuje radijske postaje, ki jih je mogoče poslušati v Sloveniji, od tržaške postaje radio Trst A (slovenske do italijanskih, nemskih in drugih postaj. Razne nemške postaje, pa tudi postaja v Celovcu, imajo tudi oddaje v slovenščini in hrvaščini oziroma srbščini. Kdor torej hoče biti obveščen o krivičnih procesih, o brezobzirnem postopanju z jetniki v zaporih, o nesramnih zaslišavanjih, kakršnim so se morali podvreči npr. sodelavci in podpiratelji "Zaliva" celo iz zamejstva itd., z lahkoto pride do informacij o tem, ne da bi jih moral posebej iskati v tujini ali doma. Če nešteto ljudi kljub temu nič ne ve o tem, je temu vzrok dejstvo, da nočejo vedeti oziroma se nočejo zanimati za to, ker nočejo, da bi kaj motilo njihovo vest in prepričanje, da "bi bilo najboljše, da ostane tako, kakor je".

S takimi ljudmi dela Titova diktatura, kar hoče. Ti ljudje so gnusobna, brezvoljna, brezobličnа, pasivna masa, ki se da ugnetati od titovskega policijskega režima v poljubno formo, kakor se mu pač zazdi potrebno. Taki ljudje sestavljajo glavnino Zveze komunistov Slovenije in Jugoslavije, ne pa partijci-komunisti po prepričanju. V ZKS in ZKJ je najmanj 90 odstotkov takih ljudi, zato vsaj v Sloveniji (a isto se lahko reče tudi za ostalo Jugoslavijo) partija dejansko sploh ne obstoja. ZKS je masa oportunistov, ljudi, ki jim gre za kariero in ki vedo, da lahko pridejo v službah in v javnosti naprej samo, če so člani ali celo funkcionarji ZK; ta oportunistična masa pa je manevrirana od višjih funkcionarjev, ki so skoraj brez izjeme prišli iz oznovskega oziroma udbovskega kadra. To je podoba "titovskega "novega razreda" v Sloveniji.

(Konec na 4. strani)

STAROSTNI UPOKOJENCI

(OLD AGE PENSIONERS)

ZAGOTOVLJENI DODATEK DOHODKU

(GUARANTEED INCOME SUPPLEMENT)

PRIJAVNICE

IZPOLNITE JIH!

ODPOŠLJITE JIH!

Zagotovljeni dodatek dohodku (Guaranteed Income Supplement) prijavnice so bile razposlane predkratkim vsem upokojncem, ki sedaj dobivajo ta dodatek. Da zagotovite, da se bo ta vaš dodatek k vaši pokojnini nadaljeval po 31. marcu, morate odgovoriti.

Zato pravgotovo izpolnite vaše formularje in jih vrnite z že adresirano zalepko, kar najhitreje mogoče.

Health and Welfare Canada
Marc Lalonde, Minister

Santé et Bien-être social Canada

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE

želi

SLOVENSKA HRANILNICA in POSOJILNICA JANEZA E. KREKA,

ki je edini zavod vseh Slovencev v Torontu in okolici. Na hranilne vloge plačuje višje obresti kot banke in daje osebna in hipotečna posojila (mortgage) pod ugodnješimi pogoji kot drugi denarni zavodi in finančne družbe.
Slovenska hranilnica in posojilnica zavaruje na lastne stroške hranilne vloge, osebna in hipotečna posojila (mortgage) za slučaj smrti.
Posluje v lastni hiši na 646 Euclid Avenue, blizu slovenske cerkve, pet dni v tednu.

Uradne ure: Torek, čertek, petek od 10—1 h in od 5—8 h. V soboto odprto od 10—3 h.
Zaprto: nedelja, ponedeljek in sreda ves dan.

V SKUPNOSTI IN ZAJEMNOSTI JE MOČ!

SLOVENSKA HRANILNICA in POSOJILNICA

Pomožni urad: vsak petek zvečer (7—9 ure)

747 BROWN'S LINE, TORONTO 14, ONT.

(v sesterski hiši poleg cerkve)

646 EUCLID AVENUE, TORONTO 4, ONTARIO

Telefon: 532-4746

SPOŠTOVANI GOSPOD UREDNIK:

Moj daljši dopis je povzročila objava nagovora, ki ga je imel g. Vladimir Menart v Sydneju, in katerega ste objavili v decemberski številki **Slovenske države.** Te vrstice nikakor niso naperjene proti g. Menartu. Bil je le zadnji v dolgi vrsti "grešnikov", ki je napravil nekaj "zgodovinskih napak", in to me je končno "podžgalo", da sem se odločil, da napišem sledeče misli. Zelo me bo veselilo, če bodo načele debato in vedno bom pripravljen sodelovati pri njej, tako, da bomo končno našli in ugotovili, kaj je res zgodovinska resnica.

Pri razpravi, kakor tudi pri debati, naj nas vodijo tri osnovna načela. Zgodovinsko ugotovljenih dejstev ne smemo spreminjati ali ponarejati; ta so za nas zgodovinska resnica. Nepopolno ugotovljena dejstva lahko sprejmemo kot delno resnico; o teh bomo postavljali zgodovinske domneve ali teorije. Končno pridemo do tolmačenja tako zgodovinsko ugotovljenih kakor tudi le domnevnih dejstev in dogodkov. Tukaj pa ima vsak popolno svobodo. Vendar tudi pri teh ne sme pozabiti, da mora biti končni cilj vsake razlage, da se ugotovi resnica.

Takoj v začetku dopisa bom omenil nekaj izjav, ki ne odgovarjajo zgodovinski resnici in torej ne drže. Nato se bom dotaknil treh problemov, o katerih iman svoje teorije, ki se razlikujejo od starejšega tolmačenja. Nekatera teh vprašanj je že načelo slovesko zgodovinopisje doma, so pa med emigracijo še precej nepoznana, o drugih pa sem napravil še korak in razvil svoja tolmačenja. Vsekakor pa mislim, da je vredno, da o njih spregovorimo. Sem spada razmerje med Slovenci in Obri. Ne strinjam se s tem, da so Slovenci bili tisoč let le tlačani. In tretjič, osvetljiti hočem ponovno dogodke, ki so privedli do 29. oktobra, kakor njegove posledice. Pa začnimo z dejstvi, ki niso zgodovinsko resnična v govoru g. Menarta.

G. Menart pravi, da so nam Obri vladali nekaj sto let. "S pomočjo Bavarcev smo se znebili obrske nadoblasti, prišli smo pa pod oblast Bavarcev in pozneje Frankov." Tukaj se nočem pečati z razmerjem med Slovenci in Obri, pokazati hočem le, da je stavek pod narekovajem napačen. Posebno je popravek potreben, ker nedanji stavek zveni tako, kot da Slovenci nismo nikoli bili svobodni. Preskoči okoli sto let, še več, to dobo izpusti; to pa je doba slovenske svobode. Okoli leta 620 so se zapadna slovanska plemena združila in premagala Obre ali Avare. Takrat je nastala takoimenovana Samova plemenska zveza. Svoj sedež je imela na današnjem češkem ozemlju, je pa vključevala tudi Karantanijo, ki je obsegala današnjo Koroško, Štajersko in veliko večino spodnje Avstrije in dele gornje Avstrije, tako se je Karantanija približala Donavi na obeh straneh Aniže (Ennsa). K obrskem porazu je gotovo doprinesel tudi obrski neuspeh pred Carigradom, že 619, prav posebno pa 626, ko so jih zapustile slovanske čete prav pred tem mestom in se vrnile domov. Obri so nato pustili pri miru kralja Sama in njegovo plemensko zvezo, ki je obstojala do Samove smrti, to je nekako od 623 do 658. V tej zvezi je torej bila večina staroslovencev. Čisto gotovi nismo le glede današnje Kranjske in Primorske. Če niso bili v Samovi zvezi, se je obrska oblast nad njimi zelo omajala. Tudi Franki so skušali zavzeti in razbiti Samovo plemensko zvezo. Leta 631 je poslal kralj Dagobert več vojska proti Samu, vendar so bile vse premagane. Pri tem so odigrali Karantanci veliko vlogo, saj so sami porazili Franke, ki so skušali osvojiti njihovo ozemlje. Karantancem je takrat vladal knez Valuk, ali Wallucus, kot ga imenujejo latinsko pisani zgodovinski viri. Po Samovi smrti so slovenski predniki, ki so živeli po današnji Kranjski in Primorski, najbrže morali ponovno priznati obrsko nadoblast. Ne vemo pa točno kedaj in v kakem obsegu. Karantanski Slovenci pa so ohranili svojo svobodo do približno srede osmega stoletja, ko so tudi nje začeli ponovno ogražati obrski sosedje v Panonski nižini. Šele takrat se je knez Borut obrnil na Bavarce in jih zaprosil za pomoč in moral radi tega priznati njihovo nadoblast.

Druga napaka je v sledečem stavku: "Nemško cesarstvo se skozi ves srednji in novi vek ni imenovalo nemško cesarstvo, temveč rimsko cesarstvo." To cesarstvo se je uradno imenovalo "Das Heilige Römische Reich der Teutschen Nation" ali po naše "sveto rimske cesarstvo nemške narodnosti". Začelo se je, ko je Oton I. premagal Madžare na leškem polju in se nato kronal za rimskega cesarja nemške narodnosti leta 962. Po izumrtju Luxemburške dinastije so leta 1438 ta naslov prevzeli Habsburžani in ga obdržali dokler se Napoleon ni imenoval za francoskega cesarja. Takrat je Franc II., ki je bil rimsko nemški cesar, odložil ta naslov in postal Franc I. kot avstrijski cesar. Če pa hočemo biti bolj natančni, moramo reči, da je Franc II. postal avstrijski cesar leta 1804 in odložil rimsko nemski naslov 1806. Res je, da je zgoraj omenjeno cesarstvo bilo tudi rimsko, vendar vladali so mu nemški cesarji, ki so zasledovali nemške interese poleg interesov svojih dinastij. Pa tudi vsi nemški zgodovinarji se strinjajo, da je to bilo nemško cesarstvo, saj ga imenujejo prvo nemško cesarstvo. Drugo je nastalo po združitvi leta 1870-71, tretje (Das Dritte Reich) ali tretji rajh pa je proglasil Hitler, ko je pršel na oblast v začetku 1930-th let. Čeprav je bilo nemško po svojem bistvu, se je le tudi menovalo rimsko in kot tako predstavljalo nek idealističen rimski univerzalizem tudi v politiki vsaj do zmage protestantizma v Nemčiji. Kot tako univerzalistično sekularno vrednoto sta ga priznavala tudi Dante v Italiji in pozneje Leibniz v Nemčiji. O tem pa, da je bilo to cesarstvo "naravna tvorba srednje Evrope", je možno seveda diskutirati. Vedeti pa moramo, da je bila del tega cesarstva tudi vsa severna Italija, ki so ga od nje ločile Alpe, gotovo naravna ločnica, katero je bilo zelo težko prekoračiti v poletju, in skoraj nemogoče pozimi vse do zgraditve modernih predorov v 19. stoletju. Kako naravno je slovensko in česko ozemlje spadalo v ta okvir nemškega cesarstva, je po tudi možno govoriti. Pozitivnim dokazom pač lahko zoperstavimo celo vrsto negativnih.

Toliko za danes, drugič pa bomo začeli z drugimi problemi, ki so bolj nejasnega značaja.

Bogdan C. Novak

GROZLJIVI ČLOVEŠKI TIP . . .

(Dalje s 3. strani)

Kdor pobliže pozna ta novi razred, to strašno duhovno, moralno in kulturno neobčutljivost te oportunistične mase, se ne more znebiti tesnobnega občutka, da je slovenski narod spričo take "vodilne plasti" pred novo narodno katastrofo. Kako naj se taka mrtva masa, kot sta ZKS in ZKJ, upre npr. sovjetskemu pritisku ali vzpostavitvi nove diktature kake surove in zabite velesrbske vojaške klike, zakamuflirane z marksističnimi frazami? Ta masa bo sledila vsakomur, ki bo imel oblast, če ji bo nudil ekonomske privilegije in udeležbo pri svoji oblasti, vsaj v podrejeni obliki, da se bo lahko čutila vzvišeno nad ostalim ljudstvom. Ta masa in vsak posameznik iz nje je tisto, kar vzbuja srd v človeku, občutek tihe groze. Na tako maso se je opiral tudi Hitlerjev režim.

Ko skušamo danes zaostriti in razširiti idejni in politični boj za samostojno slovensko demokratično državo, imamo v mislih tudi to, da rešimo slovenski narod izpod teže in oblasti te zajedavske kvislinške plasti, iz tisočerih lovk tega odtujenega, nemoralnega in topega "novega razreda", iz ponižujočega strahu pred tem gnusnim brezobličnim in produktom policijske diktature in terorja, ki trajata že četrto desetletje. Slovenec, ki želi svobodo in zmago poštenja v svojem narodu, ne more drugače, kakor da se bori za zmago ideje neodvisne demokratične slovenske države.

VAŽNA SPOROČILA O DAVKU.

Denar, ki ga zaslužite, morate prijaviti. To pa pomeni, da morate izpolnti vaše federalne prijavnice za davek, vsako leto z oddelkom: Revenue Canada, Taxation in Ottawa.

Vsak prebivalec Kanade, ki je prejel dohodek v 1976, v presežku preko dovoljenih odtegljajev in osebnih izvzetkov, mora izpolniti T, osebno davčno listino najkasneje do 30. aprila 1977. Če niste dobili vaših davčnih formularjev, jih lahko dobite na vašem krajevnem poštnem uradu ali krajevnem davčem uradu.

Davčni formularji so v osnovi zato tu, da vas prepoznajo, da navedete vaše dohodke od vseh obstoječnih možnosti in za znižanje vašega davka z odštetjem z dovoljenimi odbitki in izvzetki in končno smo vam priložili, "Income Tax Guide" (Davčna vodila), z vašimi formularji, ki vam dajejo vso pomoč, ki vam je potrebna.

Važno je, da izpolnite vaše davčne listine pravilno in točno. Najprej ugotovite, če ste navedli vse vaše dohodke, ne samo tiste, ki so zapisani na vaših T4 listkih, dani vam od vašega delodajalca, temveč tudi vse dohodke, ki ste jih sprejeli med letom; na primer, vsakršno plačilo za nudene uslužnosti nudene med letom od vseh strani, vključno procente na posojilo, ki ste ga dali prijateljem ali sorodnikom, dohodke od najemnine ter vse družinske doklade, ki ste jih sprejeli.

Poslužite se vseh prednosti za odtegljaje in odpise, do katerih imate legalno pravico. Na primer, če podpirati nekoga, ki živi v Kanadi (ali zunaj Kanade, če bi ta oseba kvalificirala kot odvisnik od vas in živela v tej zemlji) kajti vi imate možnost pravice za zahtevo osebnih odtegljajev na račun take osebe, Če tak Odvisnik ni prebivalec Kanade, morate izpolniti obrazec (TIE-NR), ki ga dobite od vašega lokalnega davčnega urada. Tega pridenite k vašim davčnim papirjem, in skupaj s potrebnimi potrdili. Imena, naslovi in starost teh odvisnih oseb morajo biti tudi zapisana na obrazcih.

Vstavite pravilne informacije na pravilno črto, napravite pravilno računanje, potem pa vse preglejte in še enkrat preglejte s pomočjo vašega "vodiča" kot neke vrste preglednik.

Če imate še vedno težave, kličite vaš krajevni Davčni urad (Taxation Office). Ljudje tam vam bodo nudili pomoč, ki jo rabite. Telefonske številke in naslovi krajevnih uradov so nanizani na zadnji strani, vaše "Vodilne knjižice". Ne pozabite — vaša davčna prijava mora biti odposlona po pošti pred polnočjo 30. aprila 1977.

Revenue Canada Taxation — Revenu Canada Impôt
Minister — Ministre

TITOVA "DEMOKRACIJA"

V Rusiji imajo "Samoizdat" in disidente;

Na Poljskem proteste proti draginji;

Na Češkoslovaškem "Karto 77";

V Romuniji uporniško inteligenco;

A v Jugoslaviji . . . "TIŠINO";

Ta se da tolmačiti le na dva načina: Ali so tam ljudje bolj srečni in bolj zadovoljni, kot kjerkoli drugod na svetu;

ali pa tam vladata strah in teror, ki je hujši, kot v vseh drugih državah pod komunizmom. Če kakšen bralec teh vrstic dvomi kje je resnica, naj vpraša bivšega Titovega prijatelja Djilasa!

VESELO ALELUJO

želi

Vsem svojim

članom in prijateljem

ter podpornikom

SLOVENSKA PRISTAVA

Cleveland—Ohio

Dr. OTON BERCE — UMRL V TRSTU

Ob zaključku lista smo izvedeli, da je v petek, 1. marca nenadoma preminul profesor filozofije na slovenski gimnaziji v Trstu, gospod dr. Oton Berce. Novica nas je še posebej pretresla, ker je bil zelo dober in priljubljen učitelj. Študiral in diplomiral je na pravni fakulteti v Bologni, Italiji. Mnogo se je udejstvoval v športu, kot sta odbojka in namizni tenis in je bil kot resničen športnik zelo priljubljem.

Poznali smo ga vedno nasmejanega, vedrega in veselega značaja in obžalujemo njegov prerani odhod. — Ženi in družini izrekamo naše iskreno sožalje!

Pohabljeni ljudje lahko postanejo delujoči in neodvisni.

Naslednje nudi Ontario za pomoč

Vaša Ontarijska vlada upravlja načrt z imenom "Vocational Rehabilitation Services", ki je prikrojen za pomoč telesno in duševno pohabljenih ljudem, tako da postanejo zmožni zaposlitve in kjer možno tudi neodvisni od drugih.

Te uslužnosti so na razpolago brezplačno:

- Pregledi zdravstvenih in poklicnih zmožnosti.
- Poklicno vodenje in izobraževanje.
- Preusmerjevalna doba vežbanja.
- Najdenje zaposlitve.
- Umetni udi, sedeži na kolesa in proteze.
- Vežbarje v "Community Colleges" in univerzah.
- Poklicna in trgovska podjetja, industrija.

Lansko leto se je 11.800 pohabljenih oseb poslužilo ene, ali več teh uslužnosti.

Načrt pomaga tudi delodajalcem s pred izprašanjem prosilcev, nudenjem informacij o prosilčevih zmožnostih, z deljenjem pačila plač za časa začetnih na delu obstoječih vežbanj in z nudenjem mnogih drugih podpornih uslužnosti.

Preko "Ontario Ministry of Community and Social Services" izvežbanega posvetovalnega osobja in njihovih predstojnikov nudimo pohabljenim osebam pomoč za razvoj pri njegovem ali njenem usposabljanju možnosti za delo.

Za nadaljne informacije, pišite po vašo kopijo brezplačne knjižice "Help for the Vocationally Handicapped", ki opisuje "Vocational Rehabilitation Services" načrte v podrobnostih. Stopite v stik z vašim krajevnim uradom: "Ministry of Community and Social Services", ali pa pišite na:

Mental Retardation Community Services
Development Branch
3rd Floor, Hepburn Block,
Queen's Park,
Toronto, Ontario M7A 1E9

Keith Norton,
Minister of Community and Social Services

William Davis,
Premier

Province of Ontario

Canada Post — Postes Canada

12¢

Prvo razredno pošta (do teže 1 un.) in razglednice za pošiljanje v Kanadi in ZDA morate frankirati po 1. marcu 1977. z 12¢ znamkami. Istočasno se zviša poštnina za zalepljene voščine karte na 10¢. Za vse ostale izpremembe cen za nje drugih stvari, iščite informacij na vašem poštnem uradu. Pravilna poštnina v znamkah in poštna oznaka (Postal Code) vam bosta nudila boljšo uslužnost.

NOVICE IZ SLOVENIJE

● **Zagrebški kipar Augustinčič** izdeluje 6,3 metrov visok kip Josipa Broza-Tita, ki bo vlit v bron in ga bodo postavili meseca maja na glavnem trgu v Velenju (Slovenija). Skupaj s kamenitim podstavkom bo spomenik Titu (za 40-letnico, odkar vodi jugoslovansko partijo, in za 85-letnico rojstva) visok nad 9 metrov. Že tretjič mu bodo tudi podelili odlikovanje "narodnega heroja". Diktatorjev kult dosega višek. Pred kratkim so mu podelili tudi doktorat "vojaških ved". Kot znano, so tik pred vojno postavili bronast spomenik tudi bivšemu jugoslovanskemu diktatorju kralju Aleksandru v ljubljanski Zvezdi, ki pa je stal tam samo do poletja 1941, ko so ga Italijani razstrelili. Edino dejanje italijanskih okupatorjev, proti kateremu ni noben svobodoljubni Slovenec protestiral.

● **V začetku januarja umrli** teolog in pesnik Vladimir Truhlar je lani poleti razočaran zapustil Slovenijo, v katero se je vrnil komaj dve leti prej, v zaupanju v socializem in dobre odnose med "naprednim" duhovništvom in režimom. V to ga je zamamila tudi vatikanska diplomacija dobrega odnosa v vzhodnimi državami in posebno z jugoslovanskim režimom, in pa diplomatska priliznjenost jugoslovanskega veleposlanika pri Sv. Stolu. Toda naivni, a pošteni Truhlar je kmalu spoznal resnico, prišel v spor z mariborskim pomožnim škofom Grmičem in drugimi duhovniškimi "prednjaki", pa tudi z režimom, ter se razočaran tiho spet umaknil v tujino, v vas Lengmoos na Južnem Tirolskem, kjer je za župnika neki njegov prijatelj. Tako Mohorjeva družba v Celju kot založba Obzorja sta vrnili Truhlarju rokopisa dveh njegovih knjig, študije o duhovnosti pri slovenskih pisateljih in pesnikih in pesniške zbirke. Truhlar se je v novem begunstvu že dogovoril, da bo predaval na teološki fakulteti univerze v Innsbrucku, a mu je to preprečila smrt.

● **Druga letošnja številka tržaške revije "Mladika"** prinaša dva zanimiva članka o Truhlarju in njegovi usodi. Enega je napisal pisatelj Alojz Rebula, drugega pa goriški duhovnik Simčič ki je bil njegov prijatelj in ki baje hrani nekaj njegovih rokopisov.

● **Mnogi, ki so poznali Truhlarja** in vedeli za njegove iluzije in nova razočaranja, obžalujejo njegov molk po novem umiku iz Slovenije. Zakaj ni nikjer objavil svojih izkušenj, pravijo, saj to bi bilo edino pošteno. Veliko ljudi je vedelo za njegov odhod iz Rima v Slovenjo prav v času, ko se je stopnjeval teror v Jugoslaviji po Titovem udaru l. 1971, in niso mogli razumeti tega Truhlarjevega koraka, ki je v nekem smislu rehabilitiral teror titovskega režima nad duhovnim življenjem v Sloveniji in nad slovenskim ter hrvaškim narodom. Prav zato bi bil Truhlar dolžan, da odkrito izpove tudi vzroke svojega razočaranja. Če tega ni storil (a morda je ostala to v kakem rokopisu), je to dokaz, da je bilo tudi v njem vendarle še vse preveč strahu in oportunizma, poleg vseh njegovih teoloških in pesniških odlik.

● **V Sloveniji povzroča pritisk** titovske diktature pravo kulturno katastrofi. Cela vrsta revij, ki so prej kaj pomenile, kot npr. "Prostor in čas" in "Kaplje", je moralo prenehati z izhajanjem. Ugledni kulturni ustvarjavci so morali utihniti in so podvrženi zasliševanjem in kontroli. Osrednja ljubljanska revija "Sodobnost" ima baje samo še 700 naročnikov in kupcev. Sicer pa je vsebinsko "vistousmerjena" in neznosno pusta. Isto velja za mariborsko revijo "Dialogi", ki je kvalitetno še slabša. Nad kulturno pustinjo v Sloveniji se pritožujejo celo režimski pisci kot npr. Inkret v novoletni prilogi "Dela".

● **Znani slovenski skladatelj** Srebotnjak je zložil simfonijo "Slovenica", ki so jo izvajali na Prešernov praznik 8. februarja v dvorani ljubljanske filharmoni je, ob podelitvi Prešernovih nagrad. Simfonije pa se je prijelo ime "Balcanica", ker je zložena v ritmu balkanskih kol (s tolkali) in ni v njej nič slovenskega, kar pa po drugi strani dobro zrcali razmere v današnji Sloveniji. Med dobitniki Prešernovih nagrad je tudi Lojze Krakar za svojo novo pesniško zbirko, znan po tem, da je pobegnil iz Nemčije, ko ga je hotela policija zaslišati zaradi umora konzula Zdovca. Krepi se sum, da je Zdovca ubila UDBa sama, da bi pripravila nemške oblasti do ostrega nastopa proti hrvaškim "ustašem" in drugim nasprostnikom jugoslovanskega režima v Nemčiji ter da bi razdražila Slovence proti Hrvatom, ker se režim boji njihovega sodelovanja v boju za svobodo in neodvisnost. Vlada mnenje, da je dobil Krakar Prešernovo nagrado predvsem kot nagrado za usluge, ki jih je naredil UDBi. Ta ima namreč glavno besedo tudi v "kulturi".

ČETRTO DESETLETJE BEGUNSKEGA VPRAŠANJA

Za zaščito ljudi, ki so bili zaradi političnega terorja in preganjanja prisiljeni zapustiti svojo rodno grudo, domačijo in vse, kar jim je bilo najdražje ter se kot deževne kaplje razpršiti v širni svet svobode, je bila po drugi svetovni vojni ustanovljena medvladna ustanova za rešenje begunskih vprašanj.

Urad visokega komisarijata za beguska vprašanja, ki je v Palači Združenih narodov, nekdanjem sedežu Društva narodov, je začel s 13 uslužbenci in s proračunom 300.000 dolarjev. Danes ima zaposlenih nad 500 ljudi s predračunom nad 80 milijonov.

Ob ustanoviti je bila naloga ustanove zaščititi poplavo beguncev, ki se je po drugi svetovni vojni zaradi sovjetske "osvoboditve" Vzhodne Evrope iz vseh teh držav valila na zapad.

Toda ti problemi niso bili le začasni in tudi ne omejeni le na Vzhodno Evropo. Problem začasnosti in krajevne omejenosti se je vedno bolj odmikal in polagoma razširjal na vse kontinente.

Preganjanja zaradi rase, vere ali političnih nazorov niso novost dvajsetega stoletja. So stara kot zgodovina človeštva. Novost pa je v tem, da nikdar poprej ni bilo preganjanih toliko ljudi zaradi njih demokratske miselnosti kot pa v zadnjih desetletjih po končani drugi svetovni vojni, ko si je mednarodni komunizem nadel nalogo pokomunistiti ves svet.

Vsak dokument, ki pride na pisalno mizo uslužbenca za begunska vprašanja, je živa priča neizmerne človeške tragedije: tragedije človeka, ki je bil prisiljen zapustiti svojo domovino, se podati v negotovo bodočnost iskanja nove, kjer ne bo nikdar mogel pognati globokih korenin.

Omenjeni urad ima svoje podružnice v vseh delih sveta. Te so v direktnih stikih z državami, kjer se nahajajo in s tamkjšnjimi krajevnimi oblastmi. V začetku je bila aktivnost urada v glavnem omejena na narode Vzhodne Evrope, pozneje pa se je z razvojem mednarodnih dogodkov razširila tudi na ostale kontinente.

Mnogi so bili v začetku prepričani, da bo poslovanje tega urada prenehalo, čim bodo brezdomce, ki jih je vojna vihra druge svetovne vojne pognala po svetu, nadomestili v nove domovine.

Toda vršili so se državni udari v Afriki, Južni Ameriki, na Dalnjem in Bližnjem vzhodu. V sorazmerju s temi dogodki pa so se množili tudi človeške tragedije. Indija se je osvobodila angleške nadoblasti, Alžir se je boril za neodvisnost, Afrika se je prebujala izpod stoletij kolonijalnega izkoriščanja, nemiri so zajeli vso jugovzhodno Azijo.

Organizacija je pomagala okoli pol milijona brezdomcev, da so se vrnili na svoje domove v južnem Sudanu, ko se je zaključila 17 letna državljanska vojna med arabskim svetom na severu in črnskim prebivalstvom na jugu. Pravtako je sledilo preseljevanje milijonov po bangladeški vojni leta 1971, po konfliktu na Cipru med grškimi in turškimi naseljenci v letu 1974, v Laosu, Cambodiji, Vietnamu itd., itd.

Urad visokeg komisarijata za begunska vprašanja, ki je ob ustanovitvi imel značaj začasnosti, je v resnici postal najbolj aktivna agencija Združenih narodov.

Ker smo bili Slovenci ena izmed prvih in največjih žrtev mednarodne nemorale velesil, upajmo, da bomo tudi med prvimi, ki bodo doživeli jasnejše dni pod svobodnim soncem, kot je preroško napovedal že naš veliki pesnik Prešeren, da "vremena bodo Kranjcem se zjasnila . . ."

KANADA JE DOBILA NOVI ZAKON ZA DRŽAVLJANSTVO

V veljavo stopi 15. februarja, 1977

Ponosni boste na dan v katerem dobite vaše Kanadsko državljanstvo z vsemi pravicami in obvezami.

Novi zakon o Državljanstvu nima nobenega vpliva na stališče onih, ki so že Kanadski državljani.

Spremembe pod novim zakonom bodo posebno zanimale pristale naseljence (landed immigrants), ki želijo postati državljani:

1. Žene in možje so enako postopani ne glede na glede na njihovo zakonsko stanje.
2. Kandidati morajo živeti v Kanadi za dobo treh let.
3. Starost polnoletnosti je 18 let.
4. Kandidati iz vseh dežel so enako postopani.

Kod do sedaj, z prijavo je treba plačati takso, vendar uradniki v Ministerstu Sekretarjata za Državo bodo prosto nudili informacije in bodo pripravljeni pomagati z ispolnjevanjem formularja za prijavo.

Za druge podatke lahko pišete ali obiščite sodišče za Kanadsko Državljanstvo, ki vam je najbližje.

Ali stopite v stik z:

The Registrar of Canadian Citizenship
130 Slater Street
Ottawa, Ontario
K1A 0M5

Secretary of State — Secrétariat d'État
John Roberts, Minister — John Roberts, Ministre

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE

želi in se priporoča

ANTON'S MEAT MARKET

ANTON BAVDEK

PRVA SLOVENSKA MESARIJA V TORONTU

Imamo vedno sveže meso, okusno prekajeno meso, krvavice in klobase. Posebnosti: "nadevani želodci". Če pripravljate gostije, bankete ali slično, se priporočamo. Na zalogi bučno olje in Radenska slatina. Dostovaljamo na dom brezplačno. Po zelo ugodnih cenah vam napolnimo hladilnike.

433 VAUGHAN RD. na vogalu Oakwooda

TEL. 654-9123 in 654-9112

I. MEŠTROVIĆ: "PIETA"

KAKO UNIČUJEJO VINOGRADE V SLOVENIJI

Ljubljanska televizija je razkrila v eni svojih kmetijskih nedeljskih oddaj v letošnjem januarju, kako današnji sistem upropašča slovenske vinogradnike. Namen oddaje seveda ni bil ta, da bi opozorili na glavnega krivca, na centralzem, ki izsesava slovensko gospodarstvo in z njim vred tudi kmetijstvo in vinogradništvo, ampak da bi grajali "malomarnost" nekaterih kmetijskih zadrug. Oddaja je obsegala pogovore z vinogradniki v Beli krajini, na Dolenjskem in Štajerskem, ki so se pritoževali, kako so jim kmetijske zadruge, pri katerih so kupili trtne sadike za prenovitev vinogradov, podtaknile sadike raznih južnih sort trte, ki v Sloveniji sploh ne uspevajo oziroma grozdi ne dozorijo, ali pa niso primerne za tipična slovenška vina. V okviru splošnega zanemarjanja vnogradništva v Sloveniji in v težnji po poenotenju, gospodarskem "gigantizmu" in opuščene trinice v Sloveniji, v prepričanju, da lahko ceneje in boljše opravljajo nalogo dobavljanja trstnih sadik tudi za slovenske vinogradnike centralizirane trsnice v Srbiji. Tako naročajo kmetijske zadruge v Sloveniji trtne sadike v Srbiji in od tam jim pač pošljejo, kar se jim zdi. Zaupljivi slovenski vinogradniki se zanesejo na poštenost kmetijskih zadrug in zasadijo svoj vinograd z mladimi trtami, ki jih dobijo, v trdnem prepričanju, da gre za sorte, ki so jih naročili. Šele po 2-3 letih ugotovijo, da gre za čisto druge sorte ali da so med pravo sorto v veliki količini, tudi nad 50% pomešane južnosrbske in makedonske namizne sorte, ki v Sloveniji ne dozorijo. Za obnovo vinograda najamejo vinagradniki, t. j. kmetje posojilo, ki ga lahko dobijo do pet in pol milijona starih dinarjev. Posojilo morajo seveda vrniti (z obrestmi), tudi če ugotovijo, da so bili ogoljufani s trtnimi sadikami. V oddaji ni bilo rečeno, da bi se znašle kmetijske zadruge ali srbske trsnice pod obtožbo oziroma da so bile prijavljene zaradi take goljufije. Vinogradniki, posebno neka kmetica iz Bele krajine, so se bridko pritožili nad tako krivico, ki jim je bila storjena. Trenutno dobro in pošteno posluje le neka trsnica na Primorskem, ki zalaga s trtnimi sadikami primorske vinogradnike.

VESELO

ALELUJO ŽELI

SLOVENSKA REVSTAVRACIJA

IN TAVERNA

TIROLER

(pod Bloorom)

na 1115 Bay St., Toronto

(923-7021)

KAKO PRIPRAVIŠ TESTAMENT

Testament je pisani dokument podpisan za časa življenja, v katerem je izražena volja osebe (oporočnik-a), kako se naj razdeli premoženje po njegovi ali njeni smrti. Testament nima nobenega vpliva na premoženjsko stanje pred smrtjo prizadete osebe. Testament sa lahko vsak trenutek spremeni in torej ne pomeni nobene zakonske obveze, ki se za časa življenja ne bi dala brez vsakih formalnosti spremeniti enostavno pač z novim testamentom.

Testament lahko napravi vsaka oseba starejša od 18 let, ki je zdravega razuma. Posebno mora paziti na testament, kdor je ločen ali živi ločeno od žene, osebe, ki bi se jim eventuelno osporavalo da niso pri polni zavesti in zdravem razumu in seveda vse osebe, katerih premoženje presega običajne razmere.

Davki na dediščino v Ontario niso težki še posebej, ako so dediči neposredna družina in ako posamična darila gredo dobrodelnim organizacijam, cerkvam, politični stranki in slično. Federalna vlada se je popolnoma umaknila z tega davčnega polja, pač pa je več kot aktivna z davkom na kapitalne dobičke, kot delnice špekulativna zemlja itd.

Najbolj poklicana oseba za pripravit testament je advokat, ta je še posebej primeren za komplicirane slučaje kot so zgoraj navedeni. Premnogokrat pa se človek le težko spravi k advokatu za to zadevo in če je ta sorazmerno enostavna lahko testament napravis sam ali s pomočjo znanca, ki je pač bolj vajen pisanja. Posebni formularji za testament se dobijo pri vsaki trgovini za pisarniške potrešbine. Je pa silno važno, da je testament napravljen, prvič bo zadnja volja pač izvršena tako kot je določena in kar je bolj važno, ako ni testamenta sodišče določi osebo, običajno Trust Co. ki naj razdeli premoženje po obstoječem zakonu. Tak postopek je pa daljši in veliko bolj drag. Prvine, ki morajo biti v testamentu: Oseba, oporočnik, mora biti identificirana z imenom in naslovom, isto seveda velja za dediče in obdarovance. Potrebna je opomba, da je to zadnji testament s čimer so prešnji eventuelni testamenti automatsko neveljavni.

Važno pravilo v Kanadi je, da je v testamentu imenovan izvršilec (executor) oporoke, katerega skrb bo, po smrti in po odobritvi pristojnega sodišča da uredi zapuščinsko premoženje in ga razdeli kot je določeno v testamente. Za svetovati je, da naj bi bil izvršilec mlajši od oporočnika, da je verjetnost da bo preživel oporočnika podana. Tudi je dobro imenovati dva izvršilca, ako bi prvi odklonil ali kako drugače ne bi mogel.

V Ontario uživa oporočnik popolno svobodo pri razpolaganju in to velja tudi za najožjo družino, kot žena in otroci. Vendar imajo ti zadnji možnost izpodbijati tak testament, ako materjalno niso preskrbljeni.

Testament mora biti podpisan od oporočnika in istočasno od dveh prič, ki naj bi bile mlajše osebe, da je podano upanje da bodo preživele oporočnika, četudi bi testament v negativnem slučaju še vedno veljal.

K gornjemu bi še dodal osebno noto: običajno naši rojaki zelo hitijo z testamentom, to se pravi ne premislijo kako silno važno vlogo tako materjalno pa tudi moralno igra testament v človeški družbi. Zapustijo običajno vse družini, kar je prav, da družina dobi glavni delež; vendar ako je premoženje precejšnje in Slovenci so v Ontario dobro stoječi, se bo prav malo poznalo ako dobi kak tisočak organizacija, ali več istih katerih član ali podpornik je bil pokojnik v življenju. Vsako tako darilo pa če tudi samo stotak ali dva kaže na idealizem pokojnega in taka gesta je neprimerno bolj zapažena in ima zelo velik vpliv na družbene razmere kot pa še tako velika dediščina ki gre v celosti družini in sorodnikom. Oporočnik je v teh darovih popolnoma svoboden in naj bo to bilo kakšna organizacija kot cerkev, župnija, misijonar, športno ali politično društvo, domobransko ali "napredno" gibanje. **Urbanc**

Mnogokulturnost? Zavisi od vas!

Vsa ideja za mnogokulturnost je pomagati kanadčanom, da se boljše razumejo med seboj in da spoznajo drug drugega dediščine in različnosti. Čeprav je stalna politika vlade za vse kanadčane, je mnogokulturnost prostovoljna. Zares zavisi od nas vseh, če hočemo da bo živela.

Naša zvezna vlada nudi naslednje načrte in možnosti za ohranjanje naše kulturne dediščine:

NA ODDELKU DRŽAVNEGA TAJNIKA

Mnogokulturni program je zasnovan za pomoč in razmah kulturnega razvoja vseh kanadskih skupin, ki žele ohranite in doprinesti svojo dediščino Kanadi. Vpostavitev naslednjih delavnosti pomaga doseči ta cilj.

Povezava narodopisnih skupin.

Ta načrt nudi obstoječe poklicne možnosti na narodni in krajevni stopnji za pomoč skupinam pri organiziranju in obveščanju.

Načrt kanadske razpoznavnosti

Stremljenje po učvrstitvi kulture, razpoznavnosti manjšinskih skupin in povspeševanje in razumevanje ter pripoznanje kanadske kulturne raznolikosti s pomočjo ročnih izdelkov, gledališča, narodnih festivalov in literature.

Kanadska etnična proučevanja

Vodeni po "Canadian Ethnic Studies Advisory Committee", so bili napravljeni načrti, za raziskovanja etničnih proučevanj v Kanadi. Načrt obiskujočih profesorjev in predavateljev na kanadskih univerzah je tudi voden od tega posetovalnega odbora.

Pomoč pri učenju neuradnih jezikov

Nudi denarno pomoč za razvoj in proizvodnjo učil, ki so potrebne za učenje jezika.

Načrt mnogokulturnih središč

Nuditi denarno pomoč prostovoljnim skupinam za organiziranje mnogokulturnih središč ("centres") v krajevnih občestvih.

Načrt za integracijo priseljencev

Pomagamo različnim skupinam, ki pomagajo priseljencem popolno sodelovati v kanadski družbini.

Načrt denarnih pomoči

Nuditi finančno podporo prostovoljnim skupinam njihovi mnogokulturni dejavnosti.

V NARODNI FILMSKI DRUŽBI

(In the National Film Board)

Kot pomoč mnogokulturnosti je narodna filmska družba izdelala preko 400 njihovih filmov v 19 različnih jezikih. Te lahko dobite brezplačno od urada narodne filmske družbe v naslednjih mestih. Vancouver, Winnipeg, Toronto, Montreal, Ottawa in Halifax.

V NARODNEM MUZEJU ČLOVEKA

(In the National Museum of Man)

Narodni muzej človeka v Ottawi hrani zgodovinske listine vseh kanadskih narodopisnih tradicij. Muzej je zbral številne kulturne dokaze, posnetke na traku, vizuelne trakove in filme. Posebna pozornost je dana na prvine kot so ljudska arhitektura, hišno pohištvo, pre-idustrijska tehnična izdelava jedilnih izdelkov in ročna dela, stara pripovedovanja, družinsko in občestveno življenje, slavnosti in obredi. Kulturne in potovalne razstave so tudi v pripravi.

V JAVNIH ARHIVIH

(In the Public Archives)

Narodni narodopisni arhivski načrt je izdelan, da najde in zaščiti narodopisno-kulturne zapiske pred uničenjem, poškodbo in razpadanjem. Nastavljenci strokovnjakov s področja so začeli zbirati zapiske tega bogatega in važnega momenta naše dediščine s soledovanjem, narodopisno-kulturnih organizacij, zvez in posameznikov.

V NARODNI KNJIŽNICI

(In the National Library)

Narodna knjižnica je podvzela organizacijske mnogojezične knjižne uslužnosti. Hoče dobiti knjige v narodnih jezikih,ki jih govore v Kanadi in jih hoče nuditi na razpolago preko ljudskih knjižnic, ter tako povečati v večini knjižnic zbirke knjig, ki niso tiskane v uradnih jezikih. Prva pošiljka knjig v desetih jezikih je zapustila Ottawo marca 1975. v načrtu je letno zvišati število jezikov za naslednjih pet do končne višine 70 jezikov.

Za predstavitev vašega mnenja, ali če želite nadalnjih informacij pišite na:

Multiculturalism, 16th Floor
66 Slater Street, Ottawa, Ontario K1A 0M5

Hon. John Munro
Minister Responsible
for Multiculturalism

L'hon. John Munro
Ministre chargé
du multiculturalisme

ŠE O LAMBERTU MURIJU...

V januarski številki smo se spomnili ob njegovi smrti na Koroškem velikega Slovenca Lamberta Murija. Dobili smo še en spomixnsku članek, ki njegovo osebnost in delovanje osvetli še posebej s pogledom na razmere na Koroškem. Prav to nas vodi do tiskanja tega dela iz priposlanega članka.

Kot časnikar je bil odločen branilec krščanskih načel in slovenskh vrednot. S tem s je nakopal srd slovenskih levičarskih krogov, ki so ga v svojem glasilu žolčno in neprovično napadali. Ti napadi so ing. Murija, ki nj nikdar maral hrupa, boleli, a prenašal jih je s stoičnim mirom. Danes pa prav ti napadi predstavljajo zgovorno dokumentacijo o pomembnosti dela, ki ga je opravil ing. Muri kot kristjan in Slovenec na Koroškem v najbolj razburkani dobi po drugi svetovni vojn.

Konec leta 1953 je ing. Muri prevzel posestvo v Kortah po svojem bratrancu po materini strani, čigar edini sin je padel v vojni.

Ko sta Lambert in Zinka Muri prišla v Korte na Pristavo je bila romantična soteska "Korške peči", na katere koncu ležijo Korte, znana med ljubitelji narave in med gorniki, vendar je bile skoraj tri četrt leta nedostopna. Deželna cesta skozi korške peči je bila v jeseni, ko je zapadel sneg, uradno zaprta; odprta pa šele spomladi, ko je neg skopnel. Korčani sa morali gaziti, ali pa s cesto sami služiti. Od deželne ceste je na Pristavo vodil kolovoz za volovsko vprego, poleg tega je bila na razpolago preprosta žičnica. Ni bilo ne elektrike, ne telefona. Gozdni predeli so bili skoroda brez potov.

Teh Kort številni prijatelji pokojnega Lamberta iz prekomorskih dežel, ki so ob priliki kakega obiska v Evropi prihajali tudi k gostoljubnemu Pristovniku, ne poznajo. Cesta vodi do hiše, je odprta vse leto, pozimi skrbi za odstranjanje snega cestna uprava in iz nekdanje kmečke hiše, ki je bila med vojno razstreljena po partizanih in kasneje za silo popravljena, je nastalo moderno in udobno gostišče, znano daleč preko meja Avstrije. Gozdno posestvo je vzorno urejeno.

To je delo Lamberta in Zinke Muri Njuno delo pa je prineslo koristi vsej soseski, ki je danes znana kot letoviščarski kraj, s telefonskim priključkom, električno razsvetljavo, skratka povezana s svetom. Koliko samotnih potov je opravil pokojni Lambert v Velikovec, v Celovec in na Dunaj, da je vse to dosegel! Najprej pa je moral peš — trinajst kilometrov — prehoditi do Železne Kaple.

Pokojni Lambert je imel še druge načrte v prid soseske, ki njegovi smrti. Želel si je tihega pa jih ni mogel uresničiti, predvsem zaradi nasprotovanja levičarskih krogov. Njihove metode so znane. Nekaj let je bil ing. Muri občinski odbornik, nato pa se je umaknil in omejil na delo v Kortah. V teku let so pa tudi tisti, ki so bili v dobri veri verjeli levim propagandistom, spoznali, s kakšnim človekom imajo opraviti — in nezaupanje in nasprotovanje se je umaknilo spoštovanju in zaupanju. Ing. Muri je bil človek trdnega prepričanja, ki je vsakomur vljudno a odločno povedal svoje mnenje. Klanjal se ni nikomur, v osebnem stiku je bil z vsakomur prijazen, bodisi da je to bil kak politični oblastnik ali drugačen veljak, bodisi preprost gozdni delavec ali skromna hišna pomočnica. Ena izmed njih je dejala: "Dvajset let sem bila pri hiši, a gospod mi niso nikdar rekli žal besede". — To je bil pristovški gospod.

To se je najbolj pokazalo ob njegovi smrti. Želel si je tihega pogreba. Obveščeni so bili samo bližnji sorodniki. Po starem običaju je zapel svojo žalostno pesem tudi mrtvaški zvon v korški cerkvici. Na ta edino, javno oznanilo se je na Štefanovo zbralo na Pristavi nad dvesto pogrebcev z bližnje in širše okolice. Pogrebne obrede je opravil prošt Brumnik iz Dobrle vasi ob asistenci dvanajstih duhovnikov. Obirški cerkveni pevski zbor mu je pel v slovo; pred hišo so mu zapeli "Polje, kdo bo tebe ljubil".

Domači župnik Holmar je v kratkem govoru označil pokojnika kot osebno skromnega in značajnega človeka, ki je živel iz vere in pripravljen odšel pred Večnega Sodnika.

—

Lambert Muri je tako umrl, kot je živel — v delu. Do zadnjega vzravnan, je padel kot gorska smreka, ki ji je čas potekel. Umrl je mož, ki je svoje življenje smatral za tiho službo — Bogu, narodu, družini. **A. L.**